

Aanbevelingen voor 'Flex Readiness' van e-assets

De elektrificatie van transport, verwarming en de industrie zal meer flexibele assets toevoegen aan het energiesysteem. Deze flexibele assets zullen een cruciale rol spelen om te voldoen aan de toenemende behoefte aan flexibiliteit als gevolg van de integratie van hernieuwbare energiebronnen. Er is echter een aanzienlijk flexibiliteitspotentieel te ontsluiten op het niveau van de eindgebruikers.

De ambitieuze energie- en klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2050 vereisen niet enkel een snellere opbouw van hernieuwbare energiebronnen, maar ook een efficiënt gebruik van die hernieuwbare energie door de sterkere elektrificatie van uiteenlopende economische sectoren, waaronder de industrie, transport en gebouwen. Bovendien kunnen de assets van verbruikers, zoals elektrische voertuigen en warmtepompen die tot doel hebben de koolstofintensiteit te verminderen van respectievelijk transport en gebouwen, gestuurd worden via een combinatie van sub- en ingebouwde meters, net als ingebouwde automatisering en domotica.

Voor het elektriciteitssysteem speelt flexibiliteit een belangrijke rol om de systeemstabiliteit te handhaven en bij te dragen aan het evenwicht tussen productie en verbruik. Door elektrische assets effectief te sturen, kunnen aanbieders van balanceringsdiensten (BSP's) en leveranciers van energiediensten (ESP's) de flexibiliteit inschakelen die beschikbaar is achter de meter, om zo flexibiliteitsdiensten te leveren aan het systeem, maar ook om energiediensten aan te bieden op maat van de voorkeuren van de verbruikers. De eindverbruiker kan vrijwillig kiezen om deel te nemen aan die flexibiliteit.

De recente [adequacy- en flexibiliteitsstudie van Elia](#) heeft gekwantificeerd dat de flexibiliteitsbehoeften, over verschillende tijdshorizons, bijna zullen verdubbelen tegen 2034. De studie toont aan dat er voldoende flexibele assets beschikbaar zullen zijn in het systeem om aan die behoeften te voldoen. We moeten echter de flexibele assets die zich bevinden bij industriële en residentiële verbruikers ontsluiten. Dat zal bijdragen tot een grotere integratie van hernieuwbare energiebronnen en de systeemkosten drukken (tot 250 - 400 miljoen euro per jaar).

Op korte termijn is dit een oplossing voor de behoefte aan bijkomende neerwaartse flexibiliteit op dagen met veel zon en/of wind ('periodes van incompressibiliteit')

De sterke toename van variabele productie uit wind- en zonne-energie vereist de ontwikkeling van bijkomende flexibiliteit in het systeem. Hoewel een aanzienlijk deel van de huidige windparken al reageert op marktprijssignalen, door bijv. minder te produceren bij (zeer) negatieve prijzen, geldt dit niet voor het merendeel van de zonnepanelen in België (hoofdzakelijk op daken van woningen).

In de toekomst zal de vraag voor zover mogelijk flexibeler moeten worden en zich aanpassen aan de productie van hernieuwbare productie, (vraagzijdebeheer). De juiste (prijs)stimuli moeten worden ontwikkeld en aangeboden om de vraag te sturen naar momenten met sterke wind- en zonne-energieproductie.

Verder moet er ook actie worden ondernomen aan de productiezijde om ervoor te zorgen dat er steeds voldoende flexibiliteit is om te voldoen aan de vraag en afname. De [recente adequacy- en flexibiliteitsstudie van Elia](#) geeft aan dat er bijkomende maatregelen nodig zijn om neerwaartse

flexibiliteit te ontwikkelen om problemen met energieoverschotten te voorkomen, in het bijzonder op zonnige dagen in de lente en zomer. Op zulke dagen kan het aanbod aan fotovoltaïsche productiecapaciteit immers de totale afname overschrijden.

Oproep tot actie

Elia pleit voor een snellere ontwikkeling van flexibiliteit om de volgende stappen in de energietransitie te ondersteunen, door de bijdrage van flexibele e-assets in de markt te bevorderen, zoals elektrische voertuigen, warmtepompen, batterijen, zonnepanelen enz. Dat kan de verdere integratie van hernieuwbare energiebronnen faciliteren (en bijv. antwoorden bieden op de incompressibiliteitsproblematiek).

Elia wijst daarom op de behoefte dat nieuw geïnstalleerde flexibele assets 'Flex Ready' moeten zijn (vanaf een bepaalde datum), in die zin dat ze het technische vermogen moeten hebben om te reageren op marktgestuurde signalen (bijv. fotovoltaïsche installaties die kunnen reageren op negatieve marktprijzen of warmtepompen en elektrische voertuigen die kunnen reageren op hoge prijzen). Flexibel werkende zonnepanelen zijn ook voordelig voor de eigenaars van dergelijke assets, aangezien ze geen energie blijven injecteren bij (zeer) negatieve marktprijzen, wat uiteindelijk een weerslag heeft op de vergoeding die eigenaars ontvangen voor hun injectie.

Elia doet concreet een oproep aan:

- de gewesten en het federale niveau om de ontwikkeling te ondersteunen van het vereiste kader om nieuwe e-assets 'Flex Ready' te maken, waardoor ze hun output kunnen bijstellen volgens marktgestuurde signalen;
- Synergrid om de technische vereisten voor 'Flex Ready'-assets uit te werken en te implementeren in de aansluitingsvereisten van deze assets op de verschillende LS- en MS-netten;
- de gewesten en het federale niveau om initiatieven te steunen en te stimuleren die, op vrijwillige basis, flexibele assets openstellen voor marktgestuurde signalen.